

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrto leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 21. avgusta 1867. ~

Gospodarske stvari.

Briančezki svilodi.

Lani so že „Novice“ priporočale seme tistih svilnih (židnih) gosonic, ki se Briančezke (Brianceser Race) imenujejo, in od katerih se seme v Spljetu (Spalato) v Dalmaciji pri dr. F. de Lanza dobiva, laška unča po 12 lir.

Vitez Gutmansthal, lastnik mnogih grajščin na Dolenskem, je za poskušnjo poslal kmetijski družbi v Ljubljano poldrugo libro tega semena, ki ga je letos sam pridelal in sicer iz 1 lota semena 64 liber kokonov; v 32 dnevih je bilo vse delo pri kraju, in sicer tako srečno, da ne en črvič ni pod zlo šel.

Iz tega semena izrejene, in kakor sem gori rekel, kmetijski družbi poslani kokone sem jez na vrtu njenem, kterege po smrti Fleišmanovi oskrbujem, izvaliti dal in reči morem, da so večidel vsi metulji in one prav čvrsto se obnašali in obrodili jako lepo seme. Zamolčati pa vendar nočem, da tudi podnevi so nekteri metulji iz kokonov (mešičkov) izlezli, kar nekterim svilorejcem ni po volji, ki trdijo, da se to mora prav za prav le ponoči goditi. Takih metuljev, ki so imeli celó kratke in pohabljene perutnice in na njih sém ter tje male črne lise, na koncu života pa svitlo-rumene in ne vprašene obročke, bilo je celó celó malo. Ti metulji se niso skor nič gibali, marveč leni so obležali poleg mešička; zato jim nisem dovolil, da bi bili po plemenu šli, ampak zavrgel sem jih.

Vsi drugi metulji so bili kaj živahni; plemenitev sem dopustil od 4 do 6 ur, nobenemu metulju pa ne dvakrat.

Da iz celó malo kokonov niso izlezli čvrsti metulji, temu je morebiti to krivo, da so med potjo v Ljubljano kako škodo trpeli, ker niso imeli nobenega oduška.

Po teh lastnih skušnjah smem tedaj reči, da je Briančesko seme zdravo in priporočila vredno.

V Ljubljani 10. avgusta 1867.

Fr. Schollmayr.

Priporočilo murbovega semena.

Na dobrem semenu je pač največ ležeče, da si svilorejec izredí lepe murbe.

Na vrtu kmetijske družbe ljubljanske smo pridelali letos veliko prav dobrega semena dvojnega plemena. Murbe iz tega semena izrastejo krepke in visoke s košatimi vejami, velikim, krepkim in svitlim perjem; one ne zmrznejo lahko.

Od teh murb imam tedaj semena na prodaj posebno lepega, za katero morem porok biti, da bode dobro kalilo. Lot prodajam po 10 nov. krajc. En lot šteje 16.120 zrn. Revnišim kmetom ga morem nekoliko tudi zastonj dati, ako jih podružnice kmetijske ali duhovni gospodje priporočé.

Grêde, kamor se murbovo seme seje, morajo biti na dobri, močni, rahli vrtni zemlji, ktera se pred zimo mora globoko prekopati. Frišen gnoj ne tekne takim gredam dobro, ker se mrčes v njih zaredí; saje in pepél pa so dobre.

Predno seme seješ, moraš zemljo še enkrat dobro prekopati in lepo poravnati. Sej pa seme murbovo okoli sv. Jurja ali v prvi polovici majnika meseca v vrste po 5 palcev saksebi in na gredice po 4 čevlje široke. S kako latico naredi plitve grabničke, da seme v nje pride lepo enako; na vsako linijo dolgosti položi po 2 zrnici, čez-nj pa vsuj za 3 linije na debelo zemlje in jo z latico enmalo pritisni. Da se zemlja povrh po dežji lahko ne zablati in skorija čez naredí, potresi jo z mrvico drobnega peska. Tudi se priporoča, naj se na gredice položi mahú, slame ali smrečja, da se seme ne posuší preveč po solncu. Tako naj ostanejo gredé pokrite, če tudi že začno murbice skozi zemljo bôsti, kar se godí 2 do 3 tedne po setvi. Treba pa je setev pridno zalivati in pa plesti.

Fr. Schollmayr.

Gospodarske skušnje.

* Da vino dobí duh po muškatu, če tudi je plesnjivo. — Na 5 veder vina vzemi na zračnem mestu usušenega bezgovega cveta in v nov pocinjen polični lonec deni za četrto lonca omenjenega cveta, in nalij ga do vrha s tistim vinom, kateremu želiš muškato duh dati, in kuhaj, dokler se za dva prsta ne vkuha, odstavi potem lonec od ognja, razhlajeno in čisto vlij v lagav v vino, in začepi ga. Čez 4 ali 5 dni poskusi; ako ti nima po tvoji volji še dosti muškatovega duhá, ponovi še enkrat, kakor je gori rečeno bilo, pa bodeš vesel. Skušeno je. — Tako piše „Pučki Prijatelj“ v Varaždinu.

* Grozdje plesni na Francozkem in Laškem. Časniki gospodarski mislijo, da mehki zimi brez dežja in snega sledí v južnih krajih bolezen grozdja. Bolezen ozdravljajo najbolj z žeplenjem grozdja; o tem so „Novice“ že veliko pisale; nekteri vinorejci pa rabijo tudi pepél, ki ga okoli korenin bolnih trt sipljejo. Vinorejec iz okolice Bordeaux-a na Francoskem pravi, da je lani in letos s pepélom vse trte ozdravil, katerim pa ni dal pepéla, je grozdje segnjilo.

Oklic našim vinorejcem!

1. in 15. septembra in pa 1. in 15. oktobra t. l. bode v razstavi v Parizu poganjanje (konkurs) za to, kdor ima boljše grozdje za vino. Grozdje se more v ta namen poslati ali v grozdih s trte ali na trti. Kdor se hoče s svojim grozdem skazati, naj ga ob pravem času pošlje, da pride v eno gori omenjenih vrst. Oddá se grozdje v vsaki deželi dotičnemu razstavnemu odboru pri kupčijski zbornici.